

Miljö och klimat i budgeten för Halmstads kommun

Synpunkter från Klimataktion Halmstad

Uppsatta mål

Den parlamentariskt sammansatta Miljömålsberedningen har föreslagit att Sverige skall ha uppnått fossilfrihet till år 2045. Om detta ska lyckas måste varje kommun i landet sätta upp liknande mål. Många har gjort det. Halmstad har ett mål om att minska CO₂-utsläppen per invånare med 50 % mellan 1990 och 2020, men ännu inget mål om fossilfrihet. Kommunen bör ansluta sig till Miljömålsberedningens mål och utforma politiken så att det kan nås. Det kommer att krävas radikala åtgärder, och de måste inledas snarast.

Det bör hållas i åtanke att inte heller målet om klimatneutralitet till 2045 är tillräckligt för att klara 1,5-graders-målet som uttalades av Pariskonferensen.

Åtgärder

En kommunal "klimatbudget" måste innehålla två typer av åtgärder: dels sådana som syftar till att minska utsläpp av klimatpåverkande gaser, dels *anpassningsåtgärder* för att möta effekterna av de klimatförändringar som oundvikligen kommer att inträffa.

Klimataktion anser att det i kommunens budget för kommande år skall beredas utrymme för följande satsningar. Flera av åtgärderna förutsätter dessutom att ägardirektiven till de kommunala bolagen HEM och HFAB ändras.

A. Byggnader och lokaler

Kommunen hade ett mycket blygsamt mål om att energianvändningen i kommunala bostäder och lokaler skulle minska med 10 % mellan 2010 och 2014. Målet överträffades med råge och måste skärpas betydligt.

All nybyggnation ska vara klimatneutral, dvs nollenergihus eller bättre. Tekniken finns, vilket HFAB har visat med bygget av ett flerfamiljs plusenergihus i Harplinge. Kravet är lätt att motivera, eftersom man under husens livslängd kan spara in den högre byggkostnaden flera gånger om. Enligt uppgift skall kommunen redan ha tagit ett principbeslut om detta, men det verkar inte ha slagit igenom. HFAB måste få klara direktiv.

Även det befintliga byggnadsbeståndet måste åtgärdas. Då handlar det om tilläggsisolering, byte av fönster, frånluftvärmepumpar och inte minst solpaneler. Även detta är lönsamma investeringar på längre sikt.

Det kan invändas att fjärrvärme kan räknas som klimatneutral och att man inom fjärrvärmeområdet inte behöver bygga nollenergihus. Fjärrvärmens baseras till största delen på sopförbränning. Mängden sopor kommer att minska betydligt när den nya sorteringen har genomförts i hela kommunen. Vidare kan vi inte räkna med att kunna importera sopor i samma utsträckning i framtiden. Sopförbränning bör minska och efterhand ersättas med återvinning. Kristinehedsverket kan producera en större andel elenergi om behovet av fjärrvärme minskar. Att bygga ut fjärrkylan är ett mycket bra sätt att ta vara på överskottsenergi sommardag.

B. Trafik

Alla kommunens egna fordon skall snarast vara fossiloberoende. Det betyder att alla nyinköp måste avse fordon drivna av el, biogas, etanol eller biodiesel. Kommunens egna anställda bör på olika sätt stimuleras att inte använda bilen till arbetet. Elcyklar skall finnas tillgängliga för kommunens personal att användas för tjänsteresor inom tätorten.

Kollektivtrafik ska stimuleras genom att göras billigare (helst gratis!) och mer lättillgänglig, samt genom kampanjer.

Satsningen på fler och bättre cykelbanor fortsättes genom att anslaget ökas varje år. Underhållet av cykel- och gångbanor prioriteras framför underhåll av bilvägar. Detta gäller inte minst vinterväghållningen. Men man måste samtidigt arbeta för att cykelvägnätet används. Genomförda kampanjer med elcyklar till bilister har varit lyckosamma och bör upprepas. Ökat anslag för liknande ändamål bör ges till avdelningen för Hållbara transporter.

Särskilt viktigt är att möjliggöra säkra skolvägar för cykling. Dels minskar det upplevda behovet av att skjutsa sina barn till skolan med bil, dels grundläggs goda cykelvanor hos barnen.

Parkeringsavgifterna i centrum bör höjas.

Bygget av nytt resecentrum måste forceras.

Södra infarten läggs på is och ny förbindelse över Nissan tas bort ut planeringen eller begränsas till en gång- och cykelbro.

Flygplatsen bör läggas ned. Flyget är starkt klimat- och miljöbelastande och kan för inrikes resor till stor del ersättas med tåg. Halmstads flygplats fyller för övrigt ingen funktion när det går nästan lika snabbt att nå Ängelholms flygplats med tåg. Att, som planeras, bygga ut terminalbyggnaden är en felaktig och bortkastad investering.

C. Energiproduktion

Halmstad bör bli minst självförsörjande på förnyelsebar energi.

Vattenkraften är väl utbyggd, men kan ge lite mer genom moderniseringar. Att bygga ut i mindre vattendrag bör undvikas av hänsyn till fiske och biologisk mångfald.

För *vindkraft* finns fortfarande en stor potential till ökad kapacitet, även inom ramen för de i ÖP utpekade primära områdena. Många kommuner i Sydsverige köper in sig i vindkraftparker på andra håll, vanligen i Norrland. Havsbaserad vindkraft kan ge ett mycket stort bidrag, men kräver med nuvarande låga elpriser ett ökat statsstöd för att bli lönsam. En oprövad idé är att Halmstad köper in sig i de redan tillståndsgivna projekten vid Lilla Middelgrund eller utanför Falkenberg för att på så sätt påskynda byggandet.

Solenergin är ännu i sin linda. HEM:s solcellspark på Skedalshed, tillsammans med solceller på några hustak i kommunen, producerar inte mer än vad ett medelstort vindkraftverk ger.

Solen kan dock ge ett betydande bidrag om alla nybyggda och många befintliga tak förses med solceller. Integrerade taklösningar ger bättre ekonomi. Priset på solceller minskar stadigt.

Som ovan nämnts kan Kristinehedverket producera mer både el och fjärrkyla.

Biogasproduktionen bör byggas ut. Det bör utredas om det skall uppföras en ny större biogasanläggning inom Halmstads kommun i samband med att organiskt hushållsavfall skall utsorteras i hela kommunen. Nuvarande plan är att allt ska gå till Laholms biogasanläggning. Hur mycket kan den svälja? Om vi har en egen anläggning tror vi att mycket mer material, från jordbruk, livsmedelsindustri etc, skulle kunna tas tillvara.

D. Mat

Jordbruksproduktionen svarar för ca en fjärdedel av klimatpåverkan. Ett särskilt fokus läggs på nötköttet, men också på det orimligt stora matsvinnet i alla led i livsmedelskedjan. Kommunen har ett stort ansvar att klimatanpassa mathållningen och minska svinnet i skolor, äldreboenden etc. Mål bör sättas upp och ett handlingsprogram antas. Till den direkta effekten av sådana åtgärder kan läggas den pedagogiska.

E. Information och påverkan

Möjligheten att nå målet om fossilfrihet i rimlig tid hänger i betydande grad på allmänhetens medverkan. Kommunen måste därför engagera sig betydligt mer i utbildnings- och informationsinsatser. Skolorna (förskola, grundskola, gymnasium) har en nyckelroll och måste ges medel och direktiv.

En förebild är projektet Energifallet i Skåne 2014, som utifrån ett läromedel utarbetat av Naturskyddsforeningen har fortbildat lärare i grundskolan (F-9). Slutrapporten finns här: http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/rapport_energifallet_i_skane_20150310.pdf

F. Klimatanpassningsåtgärder

Oavsett hur väl vi lyckas begränsa utsläppen av klimatgaser kommer klimatförändringarna att drabba oss med översvämningar, stormar och värmeböljor. Kommunen måste ha beredskap för att begränsa verkningarna för människor, byggnader och infrastruktur.

De medel som hittills avsatts för klimatanpassning avser i första hand översvämningsskydd i Getinge och är klart otillräckliga. En grundlig kartläggning av översvämningrisker måste genomföras och en beredskap för räddningstjänsten byggas upp. I översikts- och detaljplaner måste hänsyn tas till väntade klimatförändringar. Byggen i känsliga lägen bör undvikas.